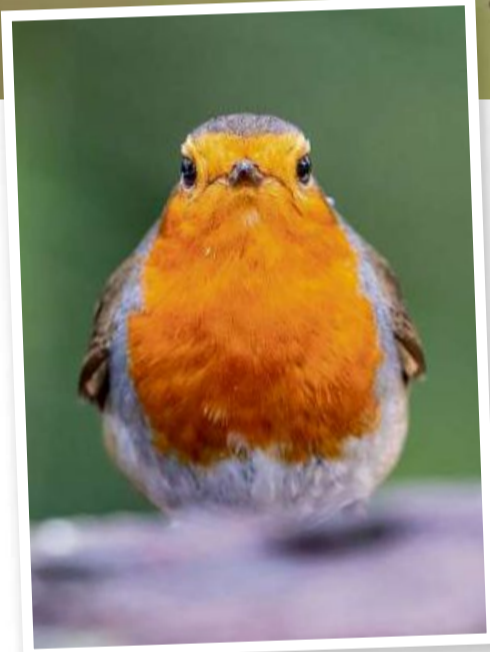

Observer gl'utschi da fein

Dapi la fundaziun il november 2022 organischa l'uniun Vogelschutz Protecziun d'utschals Surselva regularmeint occurrenzas e porscha in vast program annual. Aschia entscheiva il fevrer a Glion in cuors da basa per emprender d'enconuscher polischet, utschi da fein, tgiet da matg ed ina massa autras specias.

^ Pli baul fetg derasaus, cuava igl utschi da fein ni puppen-brin els praus ch'is purs segavan pér il fenadur. FOTO MAD
 < Il purtret gartegiau d'in utschi cun num caracteristic: il puppen-tgietschen. FOTO MATHIAS JÖRGER
 > Il num latin dalla lodola ei *Alauda arvensis*. En regiuns bassas ei il tipic utschi dils praus svanius. FOTO MAD

AUGUSTIN BEELI/FMR

«Nossa uniun vul nuot auter che svegliar gl'interress per las bellezias dalla natira. Ina part essenziala da quella ein ils utschals», circumscrieva *Helen Riedi-Projer* da Glion el discuos culla FMR l'intent da l'uniun Vogelschutz Protecziun d'utschals Surselva. Ella presidia quella ed ei vidlunder d'organisar in cuors da basa d'ornitologia. Il cuors plident pign e grond e vegli rimnar schi biars interessents sco pusseivel. L'ornitologia ha connex cullas bellezias dalla natira.

Muria d'insects periclitescas utschals

«Essas Nus era gia sedumandai tgei utschi che vegn gl'unviern vid Vossa casetta da pavar, e tgeinin che conta la primavera sco emprem?», scrieva Helen Riedi ella publicaziun. In utschi che biars enconuschan ei il puppen-tgietschen. «Igl ei uonn schizun igl utschi digl onn», puntuescha Helen Riedi. Igl ei in utschi che biars enconuschan, ed ins sa observar el savens en ed entuorn iert, cuors e casas. Puppen-tgietschen, merlotscha, pasler e hirundellas ei buca schi spuretgs sco ils biars auters ch'ei dat en Svizra. Sco quei che l'organisa-ziun BirdLife Svizra informescha, cuan en tut 205 specias d'utschals en nossa tiara, da quel- las seigien 83 periclitadas, pia 40%, renda l'organisa-ziun attent. «Ina situaziun alarmanta», gi Helen Riedi. La muria dils insects, la contaminaziun dil terren e munconza da nutri- ment ranschan pli e pli ils utschals.

L'uniun Protecziun d'utschals Surselva vul render attent a quella gronda digren. Gl'uoost 2022 ha Helen Riedi, ensemen cun *Selina Gartmann* da Val S. Pieder, priu l'iniziativa da fundar ina secziun sursilvana da BirdLife Gri-

schun. Cun in emprem pass havevan las duas dunnas envidau ad ina sera d'orientaziun. Gia treis meins pli tard ei la radunonza da funda- ziuon stada. L'uniun ei sedecidida pil num bi- ling Vogelschutz Protecziun d'utschals Sursel- va. Suenten la fundaziun eran 40 commembers s'enscrets. Dus onns pli tard eis ei pli ch'il du- bel. «Nus essan oz 90 commembers», declara la presidenta Helen Riedi.

Nova secziun era en Purtenza

Ch'igl interess per la natira crescha s'en- corsch'ins era en autras regiuns. Empau dapli ch'in onn suenter la fundaziun dalla secziun sursilvana ha BirdLife Grischun saviu bene- ventar ina ulteriura secziun nova. Inizians en Purtenza han envidau ils 19 da schaner 2024 alla radunonza da fundaziun e quintau cun maximalmeint 30 presents. Sco quei che la ga- setta locala «Prättigauer Herrschäftler» ha rap- portau, era la sala stignada pleina cun 100 in- teressents ed interessents. La secziun sursilva- na fundada il november 2022 sesviluppescha en scadin cass stupent.

«Adina puspei vegn nova glied che ha interess pils utschals»

Helen Riedi-Projer, presidenta dalla Protecziun d'utschals Surselva

Helen Riedi conceda che buca tuts 90 commembers ein verameint activs. Biars simpatiseschan per l'idea e suste- gnan l'uniun cun lur contribuiziun annuala. In triep separticipescha denton adina allas ac- tivitads. Per exempel observaziuns dalla da- maun e dalla sera, tgira da caglioms e pastiras, referats cun expertas ed experts, dumbraziun d'utschals migronts, stan da promoziun alla fiera da Glion, ni era l'acziun da schubergiar casas d'utschals. «Adina puspei vegn nova glied che ha interess pils utschals», conferma la presidenta dalla Protecziun d'utschals Sur- selva. Aschia crescha il diember d'amateurs d'utschals cuntinuadameint.

Cuors entscheiva gia il fevrer

Helen Riedi ei vidlunder d'organisar ina pro- xima occurrenza. «In cuors da basa d'ornitolo- gia, e quei per tut tgi che vul emprender d'en- conuscher ils utschals en nossa regiun», decla- ra ella. Utschals antruras derasai sco la lodola, gl'utschi da fein ed era la quacra, observ'ins bu- ca pli schi savens. Gl'ornitolog *Tom Bischof*, il meingestiun da BirdLife Grischun, meina il cuors ch'entscheiva gia ils 12 da fevrer 2025, e quei cun ina sera da teoria ella casa pervenda reformada a Glion. Ei suondan mintgama in mesjamna sera da teoria en cumbinaziun cun ina sonda ora el liber. «In gi ein ils utschals digl ual el center, lu ils utschals dils curtgins, lu quels da cultura. Il quart bloc ei dedicaus als utschals dallas muntognas», descrieva Helen Riedi la gronda part dil cuors. Dallahs 205 spe- cias svizas vul Tom Bischof mussar a partici- pontas e participonts ils varga 80 che sgulan e cuan en Surselva. Denter auter utschals ch'ei vegni rars, la lodola, gl'utschi da fein, il petga- spina, forsa era gl'urlaun ed il tgiet da matg.

Informaziuns detagliadas dil cuors ed ulteriuras surve- gnian interessents ed interessents ella pagina d'inter- net www.vogelschutz-surselva.ch. Leu san ins s'an- nunziar pil cuors direct cul formular. Ni era cun tarmet- ter in mail all'organisatura Helen Riedi, helen.riedi@vogelschutz-surselva.ch. Davos termin d'annunzia ei ils 31 da schaner 2025.

MUSTÉR

Venderdis envida il gimnasi dalla claustra a Mustér alla presenta- ziuon da lavurs da matura. FOTO HANS HUONDER

Maturandas e maturands presentan lur lavurs

Venderdis, ils 24 da schaner 2025 presentan siat maturandas e maturands lur lavurs da matura al gimnasi dalla claustra da Mustér. Persunas che vulan assister a quellas presentaziuns a bu- ca duessen esser allas 18.45 el gimnasi, las presentaziuns en pli- ras stanzas entscheivan allas 19.00. Siat scholaras e scholars dil gim- nasi presentan lur lavurs da matura: *Lya Berni, Aaron Lutz, Ismael Klais, Sina Casanova, Amélie Rothmund, Nico Carigiet e Mattiu Tschuor*. Mintga presentaziun cuozza rodond 15 minutas, silsuen- ter vegn dau la pussevliadad da tschentar damondas duront diesch minutas. Sco quei ch'is reponsabels dil gimnasi scrivan el program, vegn la presentaziun terminada cun in apéro allas 20.30 ella halla dalla scola. (fmr/hh)

FALERA

Il hotel La Siala siara

Suenten la sesiun d'unviern 2024/25 siara il hotel La Siala a Falera sias portas, sco quei ch'el cussegl d'administraziun dil hotel scriva en ina comunicaziun. Per motiv numna il cussegl d'administraziun difficultads economicas e menziuna en special la sesiun da stad che seigi cuntinuadameint dif- ficila. «Suenten ina examinaziun extendida era cun persunas dil fatg essan nus vegni alla conclusiuon da serrar il hotel e l'ustria la fin mars 2025.» Il cussegl d'administraziun scriva dad esser pertscharts dalla responsabladad sco menaschi turi- stic viers la regiun. In menaschi rentabel seigi denton buca pussevvel, era buca cun las considerablas investiziuns ch'ins hagi fatg ils onns vargai. Il cussegl d'administraziun dil hotel La Siala vul tenor atgnas indicaziuns midar il nez dil stabili- ment. Ed el vul far quei en stretga collaboraziun cun la visch- nauna, sco el scriva ella comunicaziun. Per las collabora- turas ed ils collaboraturs vul il menaschi elavurar sliigiunz indi- vidualas per segirar ina midada gesta. (cdm/fmr)

Il hotel La Siala a Falera siara la fin mars 2025 sias portas. FOTO AMMANN

inserat

